

Vətən müharibəsindən reportaj

İşğaldan azad edilən yaşayış məntəqələrində qalibiyyət bayrağı dalğalanır

Bayrağım - varlığım, bəxtiyarlığım. Vətən müharibəsindən əvvəl ön xətdən yazdığım reportajlardan birində səngərdə yaşadığım anları belə ümumiləşdirmişdim. Onda əsgərlərin düşüncələrinin bayraq müqəddəsliyinə

necə sarıldığını duyunca ürəyim tellənmişdi. Vətən müharibəsi başladı. Azərbaycan Ordusu sentyabrın 27-dən qələbələr qazana-qazana döyüşür, döyüşə-döyüşə qələbələr qazanır. Azərbaycan əsgəri işğaldan

azad edilən yaşayış məntəqələrində qalibiyyət bayrağı dalğalandırır. Bu, Azərbaycan əsgərinin qələbə ruhunun xalqa gözaydınlığı kimi yaşanılır.

Azərbaycan bayrağının işğaldan azad edilmiş torpaq-

larımızda ecazkar dalğalanması bu ərazilərə ruhun qayıdırdı, dönüşüdü; bayrağımızın ermənisizləşdirilmiş ərazilərdə bunca əzəmətlə dalğalanması ruhun dönüşünün qalibiyyət rəmzidi...

(Ardı 6-cı səhifədə)

İşğaldan azad edilən yaşayış məntəqələrində qalibiyyət bayrağı dalğalanır

(Əvvəli 1-ci səhifədə)

Vətən müharibəsində ordu döyüşür, qələbə qazanır, bu qələbələr xalqın qələbəsi kimi tarixləşir, xalqın qələbəsi kimi yaşanılır. Nəvələr babaların, uşaqlar ataların yaxasından yapışıb soruşur: "Müharibə nə vaxt qurtaracaq?" Yadıma 1993-cü ildə nəşr olunan kitabım düşür. Vətəndaş yanğısıyla, zabit heysiyyətiylə, azərbaycançılıq əsgəri kimi yazdığım "Müharibə nə vaxt qurtaracaq?" kitabının ümumi intonasiyasında təəssübkeşliyə sığınan bir narahatlıq vardı, müharibənin uzanmasından yaranan incə bir giley vardı. Bu giley Azərbaycanı sevənlərə ünvanlanmışdı. Bu günün nəvələrinin sualında bir intizar var, yəni, bu sual başlanğıcı Suqovuşan, Cəbrayıl, Füzuli, Zəngilan qələbələri olan Böyük Qələbəyə tələsmənin sualıdır. Qələbəyə qədərsiz inam var bu sualda, bu sualda döyüşənlərə ehtiram var...

Vətən müharibəsidi. Ordumuzun bütün cəbhə boyu hücumu qələbələrle davam edir.

Döyüş bölgəsinə bu gözəl informasiyaların işığında gedirəm. Döyüş bir nəfəs dərimi müddətincə səngiyəndə əsgərlərin əhatəsində olacağım anlara şükranlıq deyəcəm. Şükranlıq da qələbə ovqatıyla yaşanılacaq; döyüşlərdən, qələbələrdən, qaliblərdən danışacağıq. "Sentyabrın 27-dən başlayan Vətən müharibəsi Azərbaycan Ordusunun qələbələri ilə uğurla davam edir. Neçə-neçə kəndin, mühüm strateji yüksəkliklərin, Suqovuşan və Hadrut qəsəbələrinin, Cəbrayıl, Füzuli, Zəngilan, Qubadlı şəhərlərinin işğaldan azad edilməsi ruhumuzu hər bir vətəndaşın vətənsəverliyi qədərincə yenə kükrədəcək. Bu, sevgidi. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin xalqa hər müraciəti bu sevgini daha da dönməzləşdirir. Xalq hər qələbəni Böyük Qələbənin tərkib hissəsi bilir. Xalq onu da bilir ki, bu qələbələr son döyüşün qələbələridi; son döyüş Böyük Qələbə ilə nəticələncək..." - belə deyəcəyik, belə eşidəcəyik...

Zəngilanın işğaldan azad edilməsi döyüşənlərin qələbə ruhunu bəşəri səviyyədə kükrədir. Bu qələbələr döyüşənlərin baxışlarından başlayan zəfər yoluna dönüb sanki. İşğalın

sonra kəndlərimizin yenidən qurulmasında da iştirak edəcəklərini deyirdilər. Yəni, Azərbaycan əsgəri həmişə belə düşünüb, bu düşüncə onların azərbaycançılığının səyyarəsi olub...

Əsgər Kamran Muradov əsgər döstünün, döyüşçü dostunun fikirlərini bir qədər duyğusalıqla tamamlayır:

- Mən hərbi xidmətə başlayanda əsgər yoldaşlarımdan biri kövrəkliklə demişdi: Atam cəbrayılıdı. Mən Bakıda doğulmuşam, Bakıda böyümüşəm. Evimizdə əksər söhbətlərdə Cəbrayıl xatırlanırdı. İllər sonra ordu sıralarına çağırıldım, xidmət etdim, indi tərxis olunuram. Atamın cavanlığının keçdiyi yerlər uğrunda gedəcək döyüşlərdə mən də iştirak etmək istəyirdim. Qismət olmadı. Döyüşlər başlayanda mən də döyüşlərə can atacam. İcazə versələr, mən də döyüşəcəm. Sonra "Cəbrayıla ayaq basan kimi mənə xatırlayın, bir ovuc torpaq sürtün gözlərinizə..." - demişdi. Kövrəlmişdik. Öyrəndik ki, əsgər dostlarımız əsgər dostumuzun istəyini yerinə yetirib...

Əsgərlərin də, zabitin də sevincini bayaqdan bəri sevincimin haləsinə dönmən təəssübkeşlik bilirəm. Bu sevinc ictimaiyyətin ortaq sevincidir. Yadıma düşür ki, neçə gün əvvəl bir ucalıqda döyüşdən qələbə ilə qayıtmış döyüşçülərin əhatəsində qalibiyyət bayrağı dalğalandıranda döyüşü, döyüşün qələbəsini ifadə etməyə qadir olan kəlmələr eşitmədim: Bayrağım - varlığım, bəxtiyarlığım! Neçə aylar əvvəl səngərlərdə əsgərlərin düşüncələrini bir məcraya yönəldən bu deyim indi də eyni mahiyyətin ifadəsidir. Duyğulanıram. Duyğulanırıq. Zabit Anar Baxışov baxışları Qubadlıya, Laçına, Şuşaya sarı meyillənənlərin duruşunu, duruşunun qılıqçısı olan baxışını zabit sevgiləriylə gözlərinə köçürür, gözləri

diyimi kimi, o şəhərlərin, kəndlərin yenidən qurulmasında biz də iştirak edəcəyik. Vətən müharibəsi həm Böyük Qələbə ilə tamamlanacaq, həm də müharibənin yaralarını qaysaqladacaq.

Nadirin dedikləri, düşüncələri mənə neçə aylar, neçə illər əvvəl səngərlərdə eşitdiklərimi xatırladır; əsgərlər qələbədən

nə köçürə-köçürə könlünə köçürdüyünə zərrəcə şübhəm yoxdu...

Döyüşdən sonra döyüşənlərlə söhbətləşəndə bəzən sualsız cavablar da alırsan. Bunlar yazılmış tarixin yaddaşı kimi dinlənir. Mənə elə gəlir ki, döyüşün içində dinlənən döyüş təəssüratları növbəti döyüş əmrinin başlanğıc ovqatıdır.

Döyüşlərarası danışılan təəssüratların ovqatı çox duyğusal olur. Əsgər təəssüratlarını ən əziz adamına danışmış kimi danışır.

- Əsgər hamımızın əzizidi, - deyirəm.

- Elədir. Hər əsgərin "Mən azərbaycanlıyam!" deyənlərin də, "Can Azərbaycan!" deyənlərin də əzizi olduğunu əsgərlərimiz bilir. Bu, onların qələbə ruhunu yüksəldən amillərdir, - zabit əminliklə deyir. Sə-

mamlayacaqdır.

Qələbə ovqatı içində eşitdiklərim düşüncələrimi elə gözəl nurlandırır ki! Bu nur Cıdır düzünə aparacaq yolu nişan verir...

- Birinci Qarabağ müharibəsinin iştirakçısı olanların xatirələrini mən də eşitmişəm. Bu xatirələrdən çox mətləblər öyrənmişəm. Veteranlar danışanda hərdən qəhərlənərdilər. Sonralar bildim ki, çətin olunan bu qəhər şəhidlərimizə gö-

miniliyin səmimiyyətlə ifadəsi əsgərlərin döyüş əzmini, bizim inamımızı qoşa qolları arasına almış ruhu coşdurur, - əsgərləri bir-birə bağırma basmaq istəyirəm. Ürəyimdən növbəti döyüşün də qələbəsini, son döyüşün də qələbəsini döyüşənlərin sırasında yaşamaq keçir.

- Qələbəni döyüşənlərlə döyüşənlərin qələbəsinə inananlar qısa vaxt fərqlə ortaq yaşayır. Döyüşürük, ictimaiyyət bilir, qələbə qazanırıq, ictimaiyyətin coşqusu məmləkətimizin sərhədlərinə sığışdır. Bu coşqudan döyüşənlərin də xəbəri var. İctimaiyyətin yaşadığı qələbələrin coşqusu döyüşənlərin qələbə ruhuna hopur, - zabitin dedikləri mənə dönməz bir həqiqəti döyüşdən qələbəylə dönənlərimizin əhatəsində yenidən yaşadır. Ömrümə yazılan bu anlara görə ürəyim bənzərsiz bir şükranlığa darlıq edir...

Əsgər Kamran Muradovun bayaq dediklərini, hərbi xidmətdən tərxis olunan cəbrayılı əsgərin xidmətini davam etdirən əsgərlərdən iltimasını xatırlayıram: "Cəbrayıla ayaq basan kimi mənə xatırlayın, bir ovuc torpaq sürtün gözlərinizə..." Bu kəlmələri Vətən sevgisi kimi dinləmişdim. Mənə elə gəlir ki, əsgərlərin Cəbrayılı işğaldan azad etməsi həmin əsgərin ruhunun zikri olub...

Zabit Anar Baxışov bu xatırlatmaya bayaqki ovqata qələbələrə çatdırarsa niyyət deyir və belə niyyətləri yerinə yetirməyi mənəvi kamillik bilir:

- Vətən adına, torpaq adına, dövlət, dövlətçilik adına niyyətləri yerinə yetirmək hərbiçinin vəzifə borcudur. Bu borc böyük vətəndaşlıq məsuliyyətiylə yerinə yetirilir. Azərbaycan Ordusu qubadlıların da, ağdamlıların da, kəlbəcərlilərin də, laçınlıların da, şuşalıların da niyyətini yerinə yetirəcək, Vətən müharibəsini Böyük Qələbə ilə ta-

rəmiş. Bu gün Vətən müharibəsində döyüşənlərdən işğalla yaşıd olanlar da var, ondan kiçik olanlar da. Yəni, onlar kimi mən də yaşım boyunca işğal haqqında, işğal sonlandırmanın gərəkiyi haqqında söhbətlər eşitmişəm. Atamın dostlarından birinin dedikləri indi də yaddaşımdadır: "Gec-tez Ali Baş Komandanın əmriylə döyüşlər başlayacaq. Döyüşəcəyik. Qələbə qazanacağıq. Uşaqlarımız bizi qəhrəman kimi qarşılayacaq." Döyüşlər atamın, atamın yaşdılarının deyil, bizim vaxtımıza düşdü. Vətən müharibəsidi. Döyüşürük. Şəhidlərimizin də əvəzindən döyüşürük. Döyüş-döyüş son döyüşə yaxınlaşıyıq.

Zabitin ötənləri xatırlamasında duyğulu bir borcun çırpındığı duymaq çətin deyil. Bu borc Hərbi andın borcudur, yəni, Vətən qarşısında ödəniləcək borcun ifadəsidir.

- Veteran atalarımızın Ali Baş Komandanın sərkərdəliyiylə Vətən müharibəsində qalib gələcəyimizə tam əmindir, - deyirəm. Zabitin dumdur baxışları əsgərlərin baxışlarıyla qoşalaşır. Qoşalaşır da üzü qarşı tərəfə yönəlir. Bu yönəlmə döyüşqabağı ovqatıdır - Qələbə ovqatıdır...

Payızın hökmü kimi yel başlayır. Təntələk yeldi. Yüksəklikdə dayana bilmir, üzü aşağı teylənir. Bu yelle əsgərlərin döyüş əzmi, qələbə ruhu arasında incə bir uyğunluq görürəm. "Yeli üzü aşağı əsgərlərin döyüş əzmi, qələbə ruhu teyləyir", - düşünürəm. Əminəm ki, qınanmayacam. Qələbələr eşqinə, qələbəyə inam eşqinə, əsgərlərin qələbə ruhu eşqinə, Böyük Qələbə eşqinə qınanmayacam...

Düşmənin Vətən müharibəsində döyüş-döyüş məğlub olur, bu məğlubiyyət onu son məğlubiyyətə yaxınlaşdırır...

Rəşid HÜSEYNOV,
əməkdar jurnalist